

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Üdv az egyháznak és a hazának!

A magyarországi kereszténység és a magyar királyság alapításának kilencszázadik évforduló ünnepét üli meg ma Nyitra, a régi püspöki város, ősi székhelye a hasonlóvármegyének.

A házakon ünnepi zászlókat lenget a szél, a vidékről népsokaság özönlik a városba, kisebb-nagyobb körmenetek jönnek, melyek mint kiágazó patakjai a vallásos és hazafiúi lelkesedés közös forrásának, e napon mind összefolynak s hatalmas folyamává növekedve dagadó ember-hullámokat hömpölygetnek a messze vidéken híres kegyhely, Nyitra-Boldogasszony felé.

Az öreg vár falain megdördülnek a tarackok, a harangok éreszava bele zúg a sürgés zajába, hatóságok képviselője, egyetek, iskolák, polgárok és katonák, papság és nép sorakoznak, hogy az ősz püspök vezetése alatt hódoló körmenetben vonuljanak fel a magyarok Nagyasszonyának égi kegyekkel kitüntetett templomába.

Az egyház és a haza együtt fognak ott imádkozni, együtt hálát adni a Mindenhatónak, hogy fentartotta őket kilencszáz esztendőnek romboló viszontagságai, pusztító viharai között. Oh mily szép az egyháznak és a hazának ez az imában ölelkező ünnepi frigye! Kilencszáz éves gyémánt menyegző ez, mely mögött a dicsőségnek és a szenvedésnek, a boldogságnak és a fájdalomnak hosszú, nagyon hosszú pályája terül el.

Úgy szeretni nem tud senki e világon, mint a hogy szerette a magyar katolikus egyház a magyar hazát. Úgy szerette, hogy szeretetétől lángra gyuladt a nemzet szive. A mig nem ismerte e nép Krisztus vallását, a mig nem szívott magába erkölcsi életet az egyház emlőiből, addig a hazaszeretete csak fajszeretet volt. Összetartott, hogy megoltalmazza a fajt, melynek erejével kielégítette kalandvágját, hadi zsákmányt és harci dicsőséget szerzett.

A rögöt és a rögöt termékenyítő munkát, az áldott szép hazának természetben heverő kincseit nem tudta szeretni.

Pedig ez a hazaszeretet éltető eleme. Egy földet, melyen valamely nép megtelepedett, melyen nemzeti életnek az alapjait rakta le, melyen műveltségét fejleszteni, fenmaradását biztosítani akarja, egy ilyen földet és az ahoz kötött honalapító fajt szeretni: ez a hazaszeretet. Ha kiszakítjuk ebből a fogalomból a föld szeretetét és megelégszünk a pusztá fajszeretettel, eltemettük a hazaszeretet erényét, mert kell-e azt bizonyítanunk, hogy a pusztá fajszeretet hazátlan is lehet?

A vagy a kozmopolitizmusnak nincsen-e fajszeretete, nincsenek-e érdekkörei, nincsen-e szívós összetartása?
— De hol van a hazája?

S épen azért, mert nincsen hazája, nincsen is hazaszeretete.

És így nem volna ma már hazája a magyarnak sem, ha Krisztus vallása és ennek a vallásnak letéteményese az egyház fel nem hevíti a nemzet szívét a rögnek és a rögöz köthöz állami életnek a szeretetére.

A szilaj faj, mely eddig harci kalandokban, dúló, tosztagató hadjáratokban kereste ősi erejének az érvényesülését, megismerkedik a Krisztusi szeretet tanaival, élvezi e szeretet jótéteményeit, jobban odafűződik a keresztény erények melegágyához a családhoz, megszereti a hittérítőket, a kik tanítják gyermekeit, ápolják betegeit, mivelik földjét, a gyengébbnek védelmet nyújtanak.

Igy bontakozik ki lassan a keresztény civilizáció méhéből a közoktatás, a jótékonyosság szervezete, a rendszeres földművelés, a családi megelégedés boldogsága, egész sora a nemzeti intézményeknek, s mindezekre fényt sugároz a királyi korona, mely az akkori világ első urától, a pápától származva, egyszerre megszerzi a nemzetnek a már művelt európai népekkel való egyenjogúságot, azok rokonszenvét és tiszteletét.

Most már tehát van az országban föld, melyet a magyar becsül és szeret, vannak intézmények, melyeknek jótékony hatását élvezi, van állami egység, mely nemzeti létének leggazdagabb erőforrását képezi, van fénynyel övezett királyi trón, melynek dicsőségétől büszkeséggel telik meg kebele.

Lehet-e egy hazát, melynek földje ennyi drágaságot, ennyi kincset rejteget magában, melynek határai között egy ilyen életnek termékeny mezeje virul, — nem szeretni?

És, a mily tágra nyitotta meg szívét a keresztény magyar nemzet, hogy immár lelkének egész hevével szeresse az újjáalkotott hazát, ép olyan nagy és tágas helyet adott abban a szívben az egyháznak, mely oly

szerencsésen átvezette a nemzetet a pogányság sötétségéből a kereszténység világosságába, a fajszeretet ingoványai-
ból a hazaszeretet biztos, sugáregyenes országútjára.

Azóta felbonthatatlan közöttük a frigy. Az egyház a hazának él, és a haza az egyháznak virul. Mert az egyház egész tevékenysége a hazának van szentelve, és a haza egész jóléte az egyház anyai örömét, boldogságát koszorúzza meg.

Nem lehetséges, hogy valaha elszakadjanak egymástól. Egyes tagjaik leválhatnak a törzsről, a mint leváltak is a mostoha idők romboló kezének csapásai alatt, de a két törzs soha sem pusztul el, és a míg csak szemnyi élet lesz e törzsekben, addig e két törzsnek mindig lesznek összeölelkező ágai.

Ha ki lehetne tépni a szívet az emberből, és ha egy ilyen ember szív nélkül is tovább folytathatná az életét: akkor talán el lehetne gondolni, hogy egy valójában jó katolikus is képes lehet nem szeretni a hazát. És ha el lehetne némítani minden emberben a hála szavát, ha egyszerre mindenkiől ki lehetne ölni a nemesebb érzéseket: akkor talán fel lehetne tenni, hogy nem lesz valaha egy magyar sem e földön, a kinek lelkében még az ősi hitnek tisztelete élne.

Ne gyanúsítsatok soha e két élettársnak egymáshoz való hűségét, ne kételkedjetelek kölesönös szeretetökben. Ime, kilencszáz esztendő frigynek koszorújával jelennek meg a nemzet előtt s büszke homlokukról lemosolyog a tisztán megőrzött hűség önérzetes derüje.

A mi elhervadt e koszorún, az lassan-lassan lehullott róla, de a mit nem érintett a hervadás szele, az üde még most is és az örök ifjúság reményével biztat.

Igen bizony, van arra is oka úgy az egyiknek, mint a másiknak, hogy sok szép lombnak a hervadását sirassa; mert voltak, a kik hűtelenek lettek az egyházhöz, és voltak, a kik hűtlenül megtagadták a hazát. De mily vigasztaló gondolat, mily tanulságos ténye az élettapasztalatnak, hogy a kik valaha vétettek a haza ellen, azok nem voltak hű fiai az egyháznak, a kik pedig vétettek az egyház ellen, azok nem voltak hű fiai a hazának.

A nagyravágyás a rajongással sokszor szövetkezett a haza ellen, a gög a birvágygyal sokszor szövetkezett az egyház ellen, de mind a két szövetkezés távol állott a hazafiságtól és a katholicizmustól egyaránt. Mert, a melyik az egyiknek ártott, ugyanaz ártott a másiknak. Az egyházzal minden ilyen támadás alatt együtt szenvedett a haza, és a hazával mindig együtt vértett az egyház.

Igy hát gyermekeiknek a sorsa változó volt, de maguk az élettársak változatlanok maradtak az egymáshoz való hűségben és szeretetben.

Most együtt ülik meg szerencsés frigykötésük nagy emlékűnöpét. Együtt a katolikus kereszténység és a királyság, az egyház és a haza.

Az egyház ünnepe elismerés, mely a hazát illeti; a haza ünnepe apotheózis, mely az egyháznak szól. Üdv mind a kettőnek, üdv az egyháznak és a hazának!

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

A telivér amerikai dugó.

(Humoreszk.)

Elhatároztam, hogy paripát veszek. Eddig még sohasem láttam oly pompás lovasokat, mint azok a festőileg öltözött mexikóiak, kik naponkint végig rugtattak Carson utcáin. És hogy nyargaltak?

Szeliden előre hajolva, könnyedén, minden erőltetés nélkül, mélyen fejkbe nyomva a széles karimájú kalapot, rohantak, mint a szélvész. Egy pillanat alatt nem látszott belőlök semmi, mint egy kis porfellek. Mikor ügettek, oly kecsesen ültek a nyeregben, mintha a lovas és paripája csak egy lény volna.

Az én löismeretem azelőtt csak odáig terjedt, hogy tudtam megkülönböztetni egy tehéntől, de most elhatároztam magam, hogy paripát veszek.

Mig ez a gondolat furta az agyamat, a vásártéren végig járt a lócsiszár és egy fekete bestiat vezetett elő, mely olyan püpos és szegletes volt, mint egy dromedár, és éppen nem volt valami bizalmat keltő. De mikor a lócsiszár elkiáltá magát „Huszonkét dollár (mintegy 50

frt) először, paripa, nyereg és zablyával együtt. Huszonkét dollár, uraim! — Ekkor már alig tudtam magamat visszatartani.

Egy előttem ismeretlen ember, — úgy nézett ki, mintha a csicsárnak testvére volna — észrevette sóvár pillantásomat és azt mondá nekem, hogy huszonkét dollár nem is pénz ezért a paripáért, mert maga nyereg is annyit ér. A nyereg spanyol divatu volt, rikító tarka színben. Eleinte kissé bizalmatlankodni kezdtem ismeretlenemmel szemben, de a kétely azonnal oszladozni kezdett, mihelyt folytatá:

— Én ismerem ezt a lovat. Látom, hogy ön idegen, és ön talán azt hihetné, hogy ez amerikai ló. Szó sincs róla! Ez — bocsánat, hogy csak susogva beszélek, de mások is vannak jelen, — ez egy „telivér amerikai dugó.“

Én nem tudtam, hogy mi az a „telivér amerikai dugó“, de emberemnek szavában annyi megnyugtató volt, hogy inkább meghalok, mintsem, hogy másnak engedjem át a lovat.

— Van még valami más jó oldala is — kérdém, hogy csak valamiképp palástoljam birvágyamat.

Az idegen kajmó módjára zsebembe akasztotta mutató ujját s félre huzott, aztán fülembe

sugta: Olyan hányaveti ló nincs egész Amerikában.

— Huszonnégy dollár uraim, először, másodsor és . . .

— Huszonhét, — vetém oda a kikiáltónak részemről.

— Huszonhét, harmadszor — mondá a kikiáltó s átadta nekem az „igazi amerikai dugót“. Alig birtam izgatottságomat igazolni. Lefizettem az összeget és a lovat elhelyeztem egy közeli istállóban etetésre.

Délután kihozattam a vásártérre, hogy kipróbáljam. Mialatt felkapaszkodtam reá néhányan a fejénél, mások meg a tarkánál fogva tartották. De mihelyt eleresztették egy pontra szedte össze mind a négy lábát, hátát magasra domborította, mint a macska, s három-négy lábnyi magasságra feldobott engem a levegőbe. Majd ismét vissza estem a nyeregbe aztán megint a magasba, erre újra lepottyantam a nyereg gombra, megint felrepültem, mignem végre megállapodtam a ló nyakában. És mindez három-négy perc alatt.

Erre a ló ismét felemelkedett és gyertyaszál egyenesen állott a hátulsó lábán, mig én kétségbeesetten kapaszkodtam a nyakába aztán visszacsúsztam lassan a nyeregbe. Aztán lebo-csátkozott előlábaira, de csak azért, hogy tótágast

Készülődések a választásokra.

Vannak vizek, melyeknek felszine tükörsima, csendes és nyugodt, de a mélységeikben feneketlen örvények kavarnak, féktelen hullámharcnak viharai tombolnak.

Ilyen vizekhez hasonlít most nálunk a politikai élet. A felszine csendes, a képviselőház zavartalanul vakációzik, a honatyák egy kicsit ünnepelnek a különféle helyi jellegű évfordulónkon, banketteznek, el-elrándulnak egy kis beszámolóra, csépelnek, nyaralnak és szűk körben politizálnak. Illett volna nekik tekintélyesebb számban megjelenniök Sz. István napján a nemzeti nagy ünnepen az ország fővárosában, de ehhez nem volt lélek bennök, mert ezeknek a jó uraknak nagy része olyan férfiakból került ki, a kikre egy nagyszabású ünnepi dísz betegséget hozna. A vidéki szürkeség az ő életelemök.

De hagyjuk ezt most, a politikai táj esendjét ne zavarjuk rekriminációkkal. Figyeljünk inkább és hallgatódzunk, mert a politikai pártok belsejében nagy hullámharcok dúlnak.

A miniszterelnök látszólag teljesen tétlenül nézi az események folyását, a pártok készülődéseit a közeledő választásokra. Nem nyilatkozik a politikai helyzetről, lapjaiban még csak burkolt celzásokat sem tesz a bekövetkezőt meglepetésekre, sem bátorságot nem fitogtat, sem félelmet nem árul el, begombolódzott állig. De táborára nem pihen, hanem dolgozik fáradhatatlanul. Mondják, hogy Gulnernek már az asztalfiókjában van a kormány jelöltjeinek névsora, és a volt nemzeti párt főemberei sietve küldözgetik a minisztériumba az információkat a kerületek viszonyairól. Ugy hogy a belügyminisztériumban most már tisztában vannak a kormány kilátásaival, de tisztában vannak a főispánok megbízhatóságával is, a kiknek közeli jövője felett ennek a megbízhatóságnak a mértéke fog határozni.

A háttérben pedig ennek a felderítő szolgáltnak Horánszky Nándor áll, a ki a jövő választásoknál személyesen is érdekelve lesz, mert mindaddig nem akar belépni a minisztériumba, a míg a szabadelvű pártban a Szell-Horánszky-fele irányzat annyira meg nem erősödik, hogy képes lehet a Tisza-klikk minden ármányát meghiusítani. Ezt az erőgyarapodást Horánszky a jövő választásoktól várja, azért vette kezébe Szell Kálmán beleegyezésével a választási akciót szálait.

Ámde Horánszky tapasztalt és óvatos politikus, a ki majd módját ejti annak, hogy a kormány készülődéseinek titka valami módon ki-

ne pattanjon, és a gorddal kiesztelt terveket a kormány házi ellenségei, a Bánffy-Tisza intrikusok ki ne neszeljék. Azért szólaltatja meg Jászberényben Apponyit, a ki egy szép beszédben meggyőződen fogja bizonyítani egy erős, egységes szabadelvű pártnak a szükségét, mint minap Láng Lajos tette, udvarias bókot mond a szabadelvű párt régi elemeinek, kijelenti, hogy a Szell-kabinet támogatásában teljesen összeforrvra érzi magát velök, a mely kijelentéssel a pártnak Bánffyhoz szító töredékét továbbra is képtelenné teszi a kormány ellen való nyílt fellépésre és egy különálló alakulásnak az előkészítésére.

Méltón róvják fel hibául Szell Kálmánnak, hogy a duzzogó és a kormányelnök személye és politikája ellen áskálódó elemeket mindjárt kezdetben egy új választással ki nem söpörte a szabadelvű pártból, de ha már elkövette ezt a hibát, tagadhatatlan, hogy annak jóvátételére jó taktikai fogásokkal él. Ugy ő, mint a vele szorosán tartó volt nemzeti pártiak és dissidensek óvatosan kerülnek mindent, a mi az intrikusoknak alkalmul szolgálhatna a kormány megvadásására, szándékainak gyanusítására. Szólanul tűrik az egész Bánffy-gárdát és annak minden fészkelődését, hogy megakadályozzák a pártban a bomlási folyamatot, mely ha most következne be, lekötne a kormány erejét s a választásokra való kormányparti szervekedést megnehezítené.

A jelszó tehát most: összetartani a pártot, mindenkit a maga helyén megtartani, és alatt pedig a kerületekben kihúzni a gyékényt mindazok lába alól, a kik a kormány politikájával, főképp a volt nemzeti pártiak és a dissidensek nagyobb arányú érvényesülésével egyetérteni nem akarnak.

Arat-e sikert a kormány taktikája, az attól függ, vajjon képes lesz-e egészen a választásokig eltitkolni azokat a pozitív adatokat, melyeknek a nyilvánosságra való jutása felriasztaná a Bánffy hadat és kétségbeesett védekezésre ösztönözné. A míg ez a mandátumra éhes had remény és félelem között lubickol, addig a kormányra nézve kevésbé veszedelmes, mert készülődései nélkülözik az elszántságot, melyet ez a frondőr frakció az anyapárttal való végleges szakításból meríthetne.

A párt kebelében hadd nyugtalankodjanak a frondőrök, ezt Szell és Horánszky valahogy csak eltűrjék; de haj lenne, ha a kerületekben fesztelentül mozgolódának. Azért van tehát szükség az összetartó mézes madzagra. Egy ilyen madzag lesz az Apponyi beszámolója is.

Ujdonságok.

Személyi hir. Adamovich Vilmos, a közgazgatási bíróság bírása, rokonainak látogatására néhány hétre Nyitrára érkezett.

Egyházmegyei hírek. Gily Ede, újbisztercei helyettes-plébános, e hó 4-én letette a prosynodalis vizsgát, minélfogva ő méltósága kinevezte őt új-bisztercei plébánossá.

Simkó Antal † Hosszú szenvedés után f. hó 6-án mult ki az élők sorából, Simkó Antal nyitrai apátkanonok, életének 70. évében. A megboldogult szül. 1831-ben aug. 18-án Beckón, hol édes atyja még mai napig is ép erőben él; pappá szenteltetett 1854-ben; káplánkodott 1854—56-ig Vesztenicén, 57-ig F.-Szúcsón, 58-ig Predméren, 1859—60-ig Belluson, 61—66-ig Baánban, 67—68-ig Turnán. Ezután 1869-ben plébános lett a trencsénmegyei Beszterce-Podhrayon, hol egész 1876-ig maradt, mikor a szintén trencsénmegyei Frivaldra helyezett át plébánosnak. Roskoványi püspök alatt 1890-ben kanonoknak lón kinevezve a nyitrai káptalanhoz. A megboldogult, zárkózott, magános életet élt; a katolikus körön kívül ugyszólván sehol sem volt látható. Idejét jobbára otthon olvasgatással töltötte, nem is volt Nyitrán senki, aki annyi könyvet kölcsönözött volna a nagybecsű Roskoványi könyvtárból az utóbbi évtized alatt, mint ő. Több mint másfél év előtt erős lépdaganatja támadt, mely még inkább kárhóztatta a szoba őrzésére, mint annak előtte. Most julius végén lapunk fel. szerkesztője kíséretében felment Bécsbe, hol calculusra operálták. Az operáció nem végződött kedvező eredménnyel s több, mint 6 heti súlyos szenvedés után szept. 6-án reggeli 4 óra tájban megszűnt élni. Temetése szept. 7-én délután 5 órakor volt. Béke poraira!

Gróf Pongrácz Adolf kitüntetése. Vágújhely prépostját, gr. Pongrácz Adolf ur ő mlgát pápai kitüntetés érte. A pápa ő szentsége kinevezte t. házi praelatusává. Ő mlgáról most jelentik lapunknak: Gr. Pongrácz 1887. előtt hosszabb ideig képviselő volt a gr. Apponyi vezérlete alatt levő „mérsekelt ellenzék”-ben. Személyes tulajdonságai miatt közkedveltté lett a t. Házban, pártkülönbség nélkül mindenki tisztelte s szerette a szerény, apostoli lelkű papot, a nyílt kezű adakozót, a buzgó hazafit, úgyanyira, hogy az 1887-iki választások előtt maga Tisza is kijelentette, hogy gr. Pongrácz Adolfnak ellenjelölt ne állíttassék. Ámde másként határozott gr. Gyürky Ábrahám Szalavszky Gyula pajtásával. Ismeretes Gyürky főispánnak híres nyilatkozata választási agarai és kopóiról, melyekkel, ugymond, hallalít fuvat a vágújhelyi 9 agancsos fölött is. Az agancsos gróf Pongrácz vala! Megtörtént. Rudnay

álljon velem. Aztán újra elővette előbbi játékát és egy dobált engem a levegőbe, mint egy gummi labdát. Egnéhányszor a földre estem, s mikor utoljára feltápaszkodtam, valaki oda szólt hozzám: — Hagyja oda azt a hányaveti lovat, hiszen azt az ördög sem bírja megülni. — Mialatt ismét a földön hevertem, valaki nagyot vágott a lovon, mely hirtelen eltűnt. Egy merész fiatal ember utána iramodott és elfogta a gebét. Aztán kérdezte tőlem, vajjon megengedem-e neki, hogy lovagoljon rajta. Természetesen, hogy megengedtem neki a kedvtelést. Felmászott a minta-paripára, ő is levegőbe röpül egyszer, de mire vissza esett a nyeregbe, sarkantyuját mélyen benyomta a ló oldalába, s elrohant vele, mint egy távirat. Néhány pillanat alatt teljesen eltűnt a láthatárról.

Sóhajtozva leültem egy kőre s önkénytelenül is egyik kezemmel homlokomhoz, másikkal meg a gyomromhoz kaptam. Ugy gondolom, hogy addig nem volt fogalmam az emberi test gyarló törékenységéről. Toll le nem írhatja, a képzelet le nem festheti, mit éreztem kívülről, belülről és általában össze voltam rázva, törve, zuzva. Köröskörül egy részvevő tömeg környezett.

Egy éltesebb vigasztaló így szólt hozzám: — Idegen, önt alaposan becsapták. Itt mindenki ismeri ezt a gebét. Mindenki megmondhatta volna,

hogy az „hányaveti ló.” Ez a „legkirógósbab” dőge az egész amerikai szárazföldnek. Ha csak egy néhány garassal többet akart volna adni, pompás amerikai lovat vehetett volna, nem pedig ilyen megveszekedett bestiát.

Én nem szóltam semmit, de elgondoltam magamban, hogy ha annak a lócsiszárnak fivérét most temetnék, hát a világ minden kincseért sem maradnék el a temetéséről.

Tizenhat angol mérföldnyi ut után visszazárguldt az ifjú az igazi mexikói dugóval. A ló tajtékzott, mint a felkorbácsolt tenger, s miután keresztül ugrott két kerekű taligán meg egy khinain, megállott a piacon.

Az a toporzékolás és dobogás! Azok a tágra nyitott piros orlyukak és villámló szemek! Meg volt szelidítve a vadállat? Valóban nem, de a nagytiszteletű polgármester azt gondolta, hogy igen, és felugrott rá, hogy a városházára induljon.

A lónak első dolga volt, hogy átugrott egy táviró póznán, mely fél oly magas volt, mint egy templontorony. A városházáig — másfél angol mérföldnyi távolság — oda nem jutott volna, ha a ló meg nem rövidíti fél mérfölddel az utat, azaz tüskön-bokron, árkon-kerfészen keresztül vágatott, úgy hogy mire a polgármester odaért, azt hitte, hogy egy üstökösnek a farkán lovagolt.

Este gyalog tért vissza, és a telivért maga után vezettette. Másnap oda kölcsönöztem a lovat egy hivatalnoknak, ki az ezüsbányákhoz akart lovagolni, de a lovat ez is a kantaránál fogva visszahozta. S úgy járt vele mindenki, a kinek odakölcsönöztem. Aztán adtam boldog-boldogtalanoknak, azon reményben, hogy a bestia elszalad tőle, vagy annyira dühbe hozza a lovast, hogy agyonveri, aztán legalább megvehetem rajta az árát. De hiába. Próbáltam eladni. Nem vette meg senki. Becserélni, az sem sikerült. Pedig azt mondottam, hogy cserébe elfogadok helyette egy öreg, elhasznált sarkövet, ócska vasat, mértékletességre intó füzetkéket; szóval akármit. Nem kellett az ördögnek sem. Aztán ajándékba akartam adni. Azt mondották erre, hogy földrengés van a Csendes Océán-pári városokban elég, semmi okuk sincs arra, hogy még egy másikat is szerezzenek hozzája.

Végre felajánlottam a tűzoltó parancsnoknak az egyesület számára. A parancsnok arra kiderült egy pillanatra, azután gondolkozóba esett és mondá, hogy az izé mégis csak kissé túlélénk erre a célra.

Azután az istálló-tulajdonos hozta a számlát. Tizenöt dollár hat heti istállóért és szénáért 250 dollár. Tehát egy egész tonna szénát zabált meg

Béla e választásnál érdemelte ki sarkantyút, itt lett adeptusává a Szalavszky-féle iskolának. Messzire vitte tanára és profétája, messzire ő és a többi tutti quanti. A gróf-prépost nem vitte sem mire, dacára annak, hogy a boldogult primás, ki töviről-hegyire ismerte papját, magasabb helyre szánta és kötelességénél fogva többször ajánlotta a legfelsőbb helyen. A ki nem volt Tiszával, Bánffyval, a ki mai zászló alatt becsülettel szolgálta hazáját, a ki pláne a gyűlölt Apponyi híve volt, annak ugyan nem használhatott sem a rátermettség, sem a jellem, sem a közvélemény szava. A gróf még most is csak vágújhelyi prépost; de most is példányképe a becsületnek, jellemnek, az igazi hamisítlan hazafiságnak, tükrö a papi erényeknek; központja a szegények és ügyefogyottak reményének — tisztelve egyaránt fenn és lenn — és e dolgok, véleményünk szerint, többet jelentenek sok magasabb rendű világi és egyházi címmel s méltóságnál is. Most, miként az „Esztergom” egyházmegyei személyzeti hírei közt olvassuk, a nagy peerschub alkalmából pápai praelatus lett. Erényeinek némi késő elismerése az egyház részéről. Címzését nem emeli az új méltóság — hisz azelőtt is „méltóságos ur” volt s így nem jut neki napjaink tucatméltóságainak öröméből. Egy kis vörös szinnel több papi öltönyén; ámde — meg vagyunk győződve — nem fogja tükörben megnézni az új csint; a vörös gombok régi jó meleg szive fölött fognak záródni a nélkül, hogy veréseinek száma csak egygyel is szaporodnék. Ószinte szívből gratulálunk ő méltóságának a pápai kitüntetéshez. A „Nyitramegyei Szemle” nem is hiányozhat Nyitramegye legelső plébánosának ünnepeltetésénél. Ad multos annos!

A nyitrai polgármester jubileumi felhívása. Dr. Rudnay Sándor polgármester falragaszokon figyelmezteti Nyitraváros polgárait a szeptember 8-án tartandó jubileumi ünnepélyekre és egyszermind felhívja őket, hogy házaikat lobogózzák fel, valamint pénteken este az utcára és közterekre nyíló ablakaikat világítsák ki. A kereskedőket pedig felhívja, hogy üzleteiket a körmenetek és a fő istenitisztelet alatt zárva tartassák. A lendületes hangon irt felhívást itt adjuk egész terjedelmében:

8440/1900. szám.

Polgártársak!

Kilencszáz éve imnár, hogy honfoglaló vitéz őseink, a katolikus hitvallás elfogadásával a magyar királyságot megalapították!

Nemzetünk a kereszténység felvételével a szellemi műveltség részesévé válván, általa az új s megzabált volna még többet is, ha kapott volna.

Komolyan mondom, hogy egy tonna széna akkor 250 dollárba került. Egy évvel azelőtt meg pláne kétszerannyiba; úgy hogy ennek következményeit könnyen elképzelheti magának az olvasó. Carson városkának utcái a széna hiány folytán a szó szoros értelmében lóhullákkal voltak kiköveztve.

Kifizettem a számlát, s még az nap odaajándékoztam a „mexikói telivért” egy Arkansasba készülő kivándorlóknak, kit a véletlen elembe hozott. Tudom, hogy nem fogja megköszönni az ajándékot.

Mark Twain után.

Sziporka.

Az iskolában.

Tanár: Mikor Nagy Sándor született, ugyanazon éjjel Herostratos gyalázatos ténye következtében elégett Dianának fenséges temploma. (Egy tanuló jelentkezik.) — No mi baj Kohn Móríc? — *Kohn:* Csak azt szeretném még tudni tanár ur, vajjon biztosítva volt-e?

államrend megszilárdításának éppen oly megbízható, mint erőteljes alapját vetette meg.

Első királyunknak, szent Istvánnak, 1000. augusztus 15-én történt megkoronázásával pedig megpecsételte nemzetünk a polgárosodás terén előbbre haladt Európával való firigjét, és a katolikus magyar királyság mint független államot vezette be hazánkat, — az európai népcsaládba.

A kereszt és korona dicsőségével egyesített s erősített nemzet fényes multjából merített áhittalattal ünnepli hazánk népe az elmúlt nagy idők kegyeletes emléket: a kilencszázados évforduló kettős nagyjelentőségű ünnepét!

A kereszténység felvételének és a magyar királyság megalapításának kilencszázados évfordulóját Nyitrán folyó szeptember hó 7-én és 8-án fogjuk külső díszszel is megünnepelni.

A jubiláris ünnepséget előkészítő bizottság által közzétett programmban részletezve vannak az ünnepély megtartásának módzatai.

A hivatkozott programnak, és illetve az előkészítő bizottság megkeresésének megfelelőleg felkérem Nyitraváros közönségét, hogy az ünnepély külső fényének emelése végett folyó szeptember hó 7-én és 8-án a házakat fellobogózni, folyó szeptember hó 7-én (pénteken) este 8 óra) kor pedig a házaknak a közterekre (utcákra) nyíló ablakaikat kivilágítani, és folyó szeptember hó 8-án d. e. 9 órától kezdve, a Boldogasszony hegyre vezetett ünnepi körmenet és az ugyanott tartandó ünnepi nagymise tartamára — az üzleteket lehetőleg zárva tartani sziveskedjék.

Hazafiai üdvözléssel

Nyitrán, 1900. évi szeptember hó 3-án

dr. Rudnay Sándor,
polgármester.

Elementek a fecskék, megjöttek a diákok.

Kisasszony napjára „megy a fecske, mely a gólya, délvidékre nyugovóra.” De szept. elejével megérkezik Nyitra lakosainak legkedvesebb osztálya, a tanuló ifjúság. Nyitra 17 ezernyi lakosa közül 2400 tanul, azaz iskolába jár; vagyis minden 7-ik ember diák, vagy diák-kisasszony. Akárcsak Oxford, Jena vagy Pádovában a közép-korban. S most szept. első hetében egyszerre látni ezt a tengernyi ifjúságot hemzsegni az utcán. Mindenütt *másfél ember*, azaz egy szülő és egy gyerek, néha kettő. Mennek beiratásra, könyveket vásárolni, vagy kosztot keresni. Huszár István ur könyvkereskedésében csak könyökünkkel bírnak magunknak utat törni lapunk nyomdájába. Mindenütt az a *másfél ember*. A félembér hóna alatt cipeli a könyveket, melyekkel majd egész emberré válik valamikor. Nyitra tíz hónapon át s most ismét központja lesz a vidék reményeinek, a szülők álmainak, ábrándjainak, mert hiszen Pestalozzi szerint az iskola padjaiban ülnek most a jövő püspökök, miniszterek, államférfiak, tudósok, munkások, naplopók és szélhámosok, mely két utóbbi speciesből óhajtuk, minél kevesebb legyen Nyitra iskoláiban.

Megkerült órák. Zerdahelyi Béla, nyitra-zerdahelyi birtokos értesült, hogy bizonyos Klauda Cservik József, ismert csavargó, a községben több órát részint potom áron elad, részint elajándékoz. Zerdahelyi ur emlékeztvén lapunk előző számában közölt betörési hírré, tüstént értesítette a nagy-tapolcsányi csendőrséget az esetről. A csendőrök meg is jelentek a községben, de mire ezek megérkeztek, Klauda ennek neszté vén, elillant a községből. A csendőrség most nyomon jár. Jakob József nyitrai órás, kit az esetről a nyitrai kapitányság értesített, azonnal a helyszínére utazott és konstata, hogy az ott talált órákat csakugyan az ő boltjából lopták el. Az órákat lefoglalták.

Jegyzők közgyűlése. A nyitravármegyei jegyzői egyesület f. évi augusztus hó 30-án Galgócon tartotta meg rendes közgyűlését, melynek tárgysorozata írja tudósítónk, nagyobb érdeklődésre tarthatott volna igényt. A közgyűlés lefolyása a következő volt. Kezdetét vette az elnöki jelentés felolvasásával, melyben Bihary Géza egyleti elnök az egyesület egy évi működéséről beszámol és elősorolja mindazon dolgokat, melyek az elmúlt év alatt feltűntek és a jegyzőket érdeklík. Kiemeli az elnöki jelentés a nyugdíjszabályzat módosítását, melylyel kapcsolatban az

egyesületi közgyűlés Markhot Gyula vármegyénk alispánjának köszönetét nyilvánította azon tevékenységért, melyet a nyugdíjszabályzat módosítása körül kifejtett, és ezt egy kebelekből választott küldöttség által az alispánnak tudomására juttatni határozta. Az egyleti zárszámadás megvizsgálására a közgyűlés egy bizottságot küldött ki, mely az egyleti számadásokat megvizsgálta és a jövő évi költségvetést megállapította. Tárgyaltatott a jegyzői árvaházra vonatkozó szabályzat, melyet a közgyűlés, az orsz. közp. egyesületnek a közigazgatás egyszerűsítése tárgyában kiadott indítványával együtt elfogadott. A közelmultban elhunyt Matyasovszky Béla volt magyar-soóki jegyző helyébe Szvoboda Károly, galgóczi jegyző az egyesület alelnökéül, míg Schurmann Kálmán nagy-ríppényi körjegyző a nagy-tapolcsányi járás elnökéül lett megválasztva. Az országos központi egyesület idej rendes közgyűlésére, — mely Budapesten szokott megtartatni, — az egyesület részéről Bihary Géza elnök, Markó István főjegyző és Jankovics Ferenc egyleti pénztárnok lettek kiküldve. Jövő évi közgyűlés helyéül Miava jelöltetett ki. A közgyűlés után a kaszinói kertben társas ebéd volt.

Hitelszövetkezet N.-Tapolcsányban.

Nagy-tapolcsányban hosszú vajudas után végre-vaahára megalakult egy keresztény hitelszövetkezet, mely folyó hó 17-én meg is fogja kezdeni működését. A hitelszövetkezet jelenleg 230 tagot számlál 330 száz koronás jegyzett részvényvel. Tehát alapos a remény, hogy lesz jövője. Nagy-tapolcsányban, meg a vidékén is a keresztény lakosságnak 95%-a a zsidók kezében van anyagilag, erkölcsileg is. Annál fájóbb tehát — írják lapunknak — számos függetlenebb polgártársunk részéről azon közömbösség, mely ezeket teljes téletlenségre kárhóztatja, sőt azon gyanuba is hozza, mintha inkább a zsidó polgártársak szekerét tolnák, csak hogy keresztény polgártársaik javát elő ne mozdítsák. Bizony, bizony! bánják is ők, hogy ezek tönkre is mennek; hiszen ők még jómódnak örvenednek! Avagy talán kicsinylenek bennünket, a kik a mozgalom élén állunk? Majd, bizton hisszük, megjön az idő, midőn a kicsinyeskedő modor alább hagy, midőn az egyesület felvirágzásába vetett bizalmunk teljes megalégedésre vezet. Akkor majd megszűnik a kicsinylés, megszűnik az aaptalan bizalmatlankodás. *K. C.*

Tűzvész.

Mult szombaton, szept. 1-én a délutáni órákban Nyitra-Sarluskán nagyobb mérvű tűz támadt, melynek 18 lakóház és számos gazdasági épület esett áldozatul. A szegény nép majdnem összes, alig kicséplte, termése is korommá égett. A szerencsétlenségnek még epy ember áldozata is van. Egy idősb parasztasszony berohant az istállójába, mely már lángokba állott, hogy az ott maradt borjut kiszabadítsa. A borju kiszabadult ugyan, de maga oly életveszélyes égési sebeket kapott, hogy másnap belehalt. — Aug. hó 30-án a reggeli órákban Nédanóc községben is tűz volt, ahol egy nagy kazal buza elégett. A kár meghaladja a 10 ezer koronát.

Öngyilkossági szándékból e hó 4-én reggel Üzbégben egy paraszt ember odavetette magát a Galgórcra robogó vonat elé, mely karját és lábát elszakította.

Kérelem. Mult hó 30-án Timorac községben tűz ütött ki s mielőtt a holmikát kihordani lehetett volna, rövidke idő alatt nagyjórészt szalmával fődött 21 lakóház 11 melléképülettel, melyekben az összes termés behordva — ki nem csépelve — volt, lángban állott, s ennek marta-lékává lett, dacára, hogy a helybeli, podluzsányi, krasznai, kis- és nagy-szlatinai fecskendők működtek. Így az összes termés, többeknek összes ruházatuk — maradvá csak, a mi rajtuk volt — elégett. Megtört szívűekből eredő könyörgés szól nemesen érző szívekhez, kegyeskedjenek e károsultakat alulirothoz küldendő könyöradományokkal a nagy nyomorban segíteni. A könyöradomá-

nyok e lap utján nyugtáztatni fognak. Maguk e völgy szegény községei nem képesek a károsultakat eléggé segíteni. Nagy-Szlatinán (Trencsén m.) 1900. szept. 2. *Lédaj Sándor*, alesperes-plebános.

Az első dér. A mint eddig az egész éven át Falb tanár időjós a kritikus napokat meglepő pontossággal megjövendölte, úgy teljesedett be most az a jóslata is, hogy ez idén a hideg nagyon korán fog beállani. Tény az, hogy az estek most érzékenyen hűvösek, sőt a szeptember 2—3. éjjelén át egy nagyobb dér is volt, mely azonban szerencsére semmi kárt nem okozott.

Mezőgazdasági szesztermelők tanfolyama Nyitrán. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület által Nyitrán, szept. hó 27-től okt. 11-ig rendezendő szesztermelői tanfolyamra f. hó 14-ig lehet jelentkezni az egyesület titkáránál. Később jelentkezők nem vétetnek fel.

Uj felfedezés. Az újabb állami törvények szerint eddig azokat tartották felekezetenkívülieknek, a kik az állam által elismert vallásfelekezetek egyikéhez sem tartoznak. Minthogy pedig a világon igen sok felekezet van, a ki ezek között egyet sem tud vagy akar választani, annak a vallásos érzete minden valószínűség szerint a zérus alá süllyedt le. Épen azért a a józan felfogású társadalom valami nagy becsülésben nem részesíti a felekezetenkívüliek hivat. Most azonban ezeknek az embereknek az agiójuk rendkívül magasra szökött fel, mert egy egyetemi kapacitás, dr. Hatala Péter úr az egyik fővárosi lapban az egyetemi ifjúság most folyó mozgalmáról írva kisütötte, hogy az Isten is felekezetenkívüli. A nevezett tanár ugyanis ezeket írja: „Ápolja az ifjúság a vallást és az erkölcsiséget egyelőre felekezeti alapon, majd idővel felekezetenkívüli felekezetenkívüli vallásosságra, a felekezetenkívüli istenfélelemre, a felekezetenkívüli felebaráti szeretetre, hiszen a vallásnak és az erkölcsnek ősalapja, az Isten maga is felekezetenkívüli.” — Talán csak annyi igaz ebből a nagy mondásból, hogy az Istent minden ember imádhathatja, tartozzék bármely vallásfelekezethez, mert a vallásosság az emberi szív természetes érzése, de azért mégis úgy áll a dolog, hogy Isten, mint általában az egész erkölcsi rendnek, úgy a vallásnak is legfőbb törvényhozója, s a mit ő kinyilatkoztat és elrendel, az mindenesetre pozitív valami, az egy hitvallás és nem tagadása minden hitvallásnak, tehát nem felekezetenkívüliek. Így azután nagyon bajos az Istenről kisütni, hogy ő felekezetenkívüli. — Hatala tanár úrról pedig még bajosabb lenne kisütni, hogy ez egyszer okosan írt.

Megváltozott iskola. A zsolnai algimnázium, mint ismeretes, megszűnik és fokozatosan reáliskolává fog átváltozni, még pedig, mint mondják, főreáliskolává. A „főreáliskola“ ez évben még csak egy, első, osztályból áll, melynek osztályfőnöke dr. Mihalovics László, nyitraegyházmegyei áldozár, kit a miniszter a múlt héten nevezett ki főreáliskolai tanár címmel. A többi három osztály még gimnáziumi, melyek évenként megkevesbednek egy-egy osztálylyal, illetőleg a megszűnő latin osztályt reálosztálylyal pótolják és pedig egész a 8. osztályig, ha t. i. addig be nem üt a krach. — Ez is egy neme a honfoglalásnak.

Vasuti hid próba Brockón. Községünk népe — írják lapunknak Brockóról — szép látványnak volt szemlélője aug. 31-én. Ekkor tartatott a Morva folyón átvezető, igen csinos kiállítású vasuti hid próbája. A magyar és osztrák szakvizsgálók összegyűltek s pont 10 órakor érkezett meg Lundenburgból 3 teljes felszerelésű, 1920 mm. nyomó gőzmozdony. Ezek eleinte minden iven át lassan, majd az egész hidon át gyorsabban s végre teljes gyorsasággal többször átsurrantak. Ezen nagy teher alatt a vasszerkezet tágulása 7—8 milliméter közt váltakozott. Az egész próba 3 órán át tovább tartott, míg végre az egész hidat jól épültnek s a forgalomnak átadhatónak nyilvánították. Az egész vonal megnyitása folyó hó 10-ére van tervezve, megjegy-

zem azonban, hogy a Morva oldalon még igen sok a tenni való. Ezen késésnek a munkások gyakori sztrájkolása, mely állítólag a munkadíjak rendetlen kifizetéséből eredt, az oka. Kuttitól egész a határig már több mint két hete készen van minden. Az egész pálya, a szakemberek nyilatkozata szerint, nem szemre szépen, de nagyon jól is van építve. Mindez pedig a munkásokkal igazán humánusan bánó, nemes szívű, fáradságot nem ismerő s Brockón köztisztvisletben álló Ziegler mérnök úr érdeme. *Egy jelenvolt.*

Az Erdélyi Gazdasági Egylet által rendezett állatkiállítást folyó hó 1-én nyitották meg és a nagyszámú közönségnek bemutatták. A bíráló bizottságok számos díjat osztották ki a kiállított szarvasmarhák, lovak és juhok tulajdonosainak. Az állatkiállítással kapcsolatosan hazai gépek kiállítása is van, melyen Budapestről, Győről, Szegedről, Ujbányáról és Apatinból állítottak ki gépeket és gazdasági eszközöket. A kiállítás igen jól sikerült. Az országos állattenyésztési felügyelők a kiállítás alkalmából itt tartották értekezletüket, melyen Pirkner János felügyelő és Serban Janos tejgazdasági felügyelő is résztvett. A tenyészkiállítás gazdagabb volt az összes eddigi kolozsvári kiállításoknál.

Törvényjavaslat az aggkor elleni biztosításról. A francia kormány az aggkor biztosítás ügyében törvényjavaslatot nyújtott be, mely már átesett a bizottsági tárgyaláson és legközelebb a kamara plénuma elé kerül. A törvényjavaslat már csak az ipar, kereskedelem és földművelés munkásaira, körülbelül 7 millió egyénre terjed ki. A segélyezés a 65. életév betöltése után kezdődik és össze van kötve 1000 franknyi biztosítással az esetre, ha a halál a 65. életév előtt következik be. Ezen 1000 frankból a fele az özvegyet, a másik fele a 16 éven alóli gyermekeket illeti. A munkások által fizetendő járulékok 2 frank napibér esetén napi 5 centimben, egyéb bér esetén napi 10 centimben állapítják meg. A járulékok a munkások béréből vonatnak le. A munkaadó járuléka címen annyit fizet, mint a munkás. Külföldi munkások alkalmaztatásának korlátozása céljából a munkaadó minden egyes általa alkalmazott külföldi munkás után az aggkor elleni biztosítási külön alapra 20 centimet fizet. Minthogy a törvény teljes hatálya csak 30 év múlva fog mutatkozni, és ennélfogva nem remélhető, hogy egyelőre a munkások részéről kellően felkaroltassék, szükséges volt átmeneti rendelkezésekről is gondoskodni. Az ezen átmeneti intézkedésekből származó kiadások a lakosság összesége által fedezendő, miután ennek a rétegnek türelmetlenül várt törvénynek hosszadalmas végrehajtásáért a munkásoktól felelőssé tenni nem lehet. Átmeneti rendelkezésként mondatik ki, hogy minden munkásnak, a ki a törvény kihirdetésénél a 65. életévét betöltötte és legalább 30 évi munkaidőt képes kimutatni, évi 150 frankos nyugdíjra van igénye. 65 éven alóli munkások ezen életkor elérése után 150 franktól 360 frankig fokozatosan emelkedő nyugdíjat kapnak, felteve, hogy ezentul a törvényben előírt járulékokat fizetik.

Nők az egyetemen. Még a korlátlan szabadság földjén, Amerikában is akadnak egyetemek, melyek a nő hallgatókat nem fogadják be, de számuk évről-évre fogy, ma már alig 20 százalék ragaszkodik a régi hagyományokhoz. Mint a washingtoni Board of Education írja: 1897. óta 30,000 nő nyert egyetemi fokozatot, 40,000 anyakönyvileg beiktattatott a különböző egyetemeken. 1898. folyamán 1583 nő orvostant, 150 bölcsészetet, 131 gyógyszerészetet, 145 jogot, 193 pedig teológiát hallgatott.

Elvi jelentőségű miniszteri határozatok. Az 1886. évi 22. teikk 21. §-a szerint, a község a piaci, vásári és közegészségi rendőrséget nem kezelvén, azon kérdés eldöntése, vajjon a heti vásártérrel a kocsi árulók, valamint a heti sertésvásárok bármily szempontból az országos vásártér területére helyeztessenek-e át, a járási főszolgabírónak, mint közrendészeti, köz- és állategészségügyi elsőfokú hatóságnak a hatáskörébe tartozik. (Belügymin., 136,536/899. sz.) — 1. A szőkevény tanonc az iparozhoz tolong-uton vissza nem vezethető. 2. A megszokott tanonc visszavezettetési költségeinek sem előlegeztetésére, sem utólagos megtérítésére a munkaadó nem kötelezhető, hanem azokat maga a tanonc,

illetve annak szülője vagy gyámja köteles viselni, mert a költségek mindig azon fel terhére kell hogy essenek, kinek a hibájából azok eredtek. 3. Ha az adott viszonyok a visszavezettetési költségek előlegeztetését teszik szükségessé, a tanonc szülője vagy gyámja pedig a költségeket előlegezni vonakonik, ezen vonakodás a tanviszony felbontását eredményezi, mely esetben a munkaadó iparost az 1884. évi 17. teikk 74. §-ában kontemplált kárpótlás illeti meg. (A kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg a belügyminiszter, 119,783/899. sz.)

Emberölés. Vasárnap, augusztus hó 26-án délben Csehi községben Krska Károly és Labai István parasztleányok az utcán haladva valami felett összekülönböztek, a mi Krskát annyira felingerelte, hogy a kezében levő vasvillával Labai feje felé vágott, a kinek sikerült az ütést kikerülni, de most viszont ő kapta le válláról a vasvilláját s azzal akkorát sújtott Krsákra, hogy az menten vértől elborítva összerogyott és másnap sebeibe belehalt.

***** CSARNOK. *****

Nyitra multja

és a nyitravármegyei Monografia.

Megjegyzések
Czeizel Gábertől.
(Folytatás.)

2

Sz. Wolfgang sz. Benedek-rendű szerzetes volt Einsiedelben, Schweizban, s mint az Annales Einsidenses (einsidelni évkönyvek) tartalmazzák, „a magyarokhoz küldetett“, kétségen kívül saját kérelmére, hogy a pogány magyarok megtérítését a kereszténységre megkísértse. Szerény kísérettel² jelent meg Magyarországon 971. vagy 972-ik évben, tehát oly időben, amidőn a hajlandóság a keresztényi vallás felvételére, különösen Gejza vezér környezetében mutatkozni kezdett. Hittérítői működése nagy eredményeket ért el; sok magyart megkeresztelt, s legrégebb életírása szerint magát a fejedelmet is.³ Sikereinek híre eljutott Pilgrim passzai püspökhöz, ki sz. Wolfgangot maga elé idézte, bizonyosan azon a címen, hogy tudta és engedélye nélkül a passzai püspökség régi joghatósági területén hittérítői működést gyakorolt.

Pilgrim sz. Wolfgang magas képzettségét és erényeit magasztalva, bizalmasai előtt oda nyilatkozott, hogy számára az akkor üresedésben lévő regensburgi püspöki széket fogja kieszközölni, még sz. Wolfgang magában tündődött, hogy miért is nem engedje meg neki Pilgrim Istenhez téríteni a pannoniai népet.⁴

Sz. Wolfgang e tündődése, egybevetve legrégebb, sajnosan csak kis töredékben fennmaradt életírásával, elfogadhatlanná teszik azt a fölfogást, mely a passzaiak érdekében terjesztett és a történelemben felvetett, mintha t. i. sz. Wolfgang működése Magyarországon eredménytelen lett volna, s Pilgrim a jeles férfiút szánalomból iparkodott volna regensburgi püspökké tételni.

Tulajdonképen a felismert kedvező fordulat kihasználását Pilgrim a passzai püspökségnek akarta fentartatni a régi joghatóság címen, s alig szenved kétséget, habár egyenes bizonyítékaink nincsenek is, hogy a régi passzai hittérítői területre nemsokára hittérítőket küldött. A passzai hittérítői területen a multban Nyitra oly előkelő helyet foglalt el, hogy nem lehet feltételezni, hogy Pilgrimnek figyelme nem fordult volna azonnal Nyitra felé.

Nagy valószínűséggel állithatjuk, hogy még Gejza vezér idejében megindult Nyitrán a hittérítés. Ha el is tekintenénk Pilgrim buzgóságától

¹ MG. SS. III. 143.

² „Humili comitatu“ M. G. SS. IV. 530.

³ Dr. Kaindl. Beiträge zur älteren ung. Geschichte Wien 1893.

⁴ Arnold. De. S. Emmerammo. Mon. Germ. SS. IV. 556. sk.

joghatóságának fentartásában és biztosításában, az egyházi állapotok Nyitrán sz. István uralkodásának első éveiben arra utalnak, hogy már korábban kezdeményeztetett itt a hitterjesztés. Zoborhegyen van sz. Ipoly benedekrendű zárda, melynek Fulöp nevű apátja a szerzet kötelekébe felveszi Szórádot; Szórád pedig azon hirre jött Magyarországra s illetőleg Nyitrára, hogy sz. István mindenünne iparkodik hittérítőket szerezni s azokat nagy jóakarattal fogadja. Szórád megjelenése itt ezek szerint sz. István első éveire esik, s akkor már a zobori zárda mint szervezett apátság létezett.

Az újabb időben felmerült vélemény, mintha a zoborhegyi kolostor az ott remetéskedők egyesülése által keletkezett volna, mivel sem indokolható, a helyzet és viszonyok pedig egyenesen kizárják azt. A prágai Cosmasnak néphíresztelésen alapuló feljegyzése, mintha az eltűnt Szvatopluk Zoborhegyen remetéskedett volna, a mesék országába való, s joggal oda is utasított a történészek által. Sz. Szórád, ki bizonyos korlátolt értelemben „remetének” nevezetik, már készen találta sz. Ipoly apátságát, melybe András néven felvétetett, s csak oly módon nevezhető remetének, mint annak nevezhető sz. Gellért, ki a bakonybeli kolostorból hosszabb-rövidebb időre remetéskedni vonult vissza a bakonyi erdőbe. Az időben, melyről szó van, elég sok hasonló példáról tudunk. Ilyen remetének tüneti föl Zoerardot = Szórádot, András sz. Benedekrendű testvért, sz. Mór pécsi püspök is azon adatok alapján, melyeket Benedektől, Szórád tanítványától, szerzett. Hiszen még a negyven diót is, mely mellett a nagybójtót kitöltötte, Fulöp apáttól kapta, mi nyilvánvalóvá teszi, hogy elemezését a kolostortól nyerte, amint a kolostor számára dolgozott.² Sz. Benedek, ki szintén remetének nevezetik, sz. Szórád tanítványa volt, s már ezért sem jöhet figyelembe a kérdés eldöntésénél. Más remetéről Zoborhegyen nem emlékezik a történelem, kiknek egyesüléséből kolostor keletkezhetett volna, s a szláv „zbor”, „zobor” = gyülekezés, elnevezés által a hegynek is adhatott volna nevet. Különből erről még alább leszen szó.³

Az 1111. évi oklevélben a zoborhegyi apátság vámjövedelméről bevezetőleg mondatik: „facta est discussio de donariis, quibus sanctissimus rex Stephanus dotaverat monasterium sancti Ypoliti de monte Zobur”, tehát Kálman király idejében kérdésessé tették az adományok, melyekkel sz. István javadalmazta sz. Ipoly kolostorát a Zoborhegyen. Sz. István e helyen nem mondatik alapítónak, hanem javadalmazónak, mi azt a gondolatot ébresztheti, hogy már sz. István uralkodása előtt telepedtek le ott sz. Benedekrendű hittérítők, s igaza lehet Kaindlnek, midőn idézett értekezésében⁴ összefoglalólag mondja, hogy a régi krónikák Gejza vezér hittérítői törekvéseit és érdemeit tulságosan leszállítják, s sz. Istvánnak majdnem lehetetlen tulajdonítanak. Erre látszik mutatni az a körülmény is, hogy querfurti Bruno megjelenésekor sz. István udvarában, 1004-ben, Magyarország nagy, különösen nyugati részében a római szentszék helyeslő és megerősítő közbejöttével a külföldtől független kath. hierarchia már szervezve volt, mi nagyobb hittérítői eredményt látszik feltételezni, mint amilyent sz. István rövid néhány évi uralkodása alatt elérhetett.

Az 1113. évi oklevél⁵ a zoborhegyi apátság birtokainak összeírását tartalmazza, s ott, hol a

¹ Zoerard vagy Szvirard, a nyitrai vidéki magyarság használatában mint tulajdonnév is Szórádnak ejtetik ki.

² A 40 diót a Monografia más helyén (535. l.) „pálma-dióvá” változtatják, nyilván azért, hogy felfoghatóbbá tétessék a 40 napi böjtölés 40 dió mellett; bizony szerzetes testvérek nem igen szerzhettek pálma-diót az időben, s a ki utána néz a böjtölés történelmi fejlődésében, még szigorúbb böjtölőkre is fog akadni.

³ Sz. András és Benedek életrajzát sz. Mór pécsi püspöktől lásd a Bollandistáknál jul. 17-ke alatt.

⁴ 18. l.

⁵ Fehérpataky i. h.

kolostor közvetlen birtokterület határait nem annyira meghatározza, mint inkább csak jelzi, megemlítetnek a Zobor alját most is szegélyező községek: Csítár, Malántha, Gerencsér, Darázs, Dobrotok,¹ Szalakusz, Menyhe, s alig szenvedhet kétséget, hogy ezek sz. István idejében már a kolostorral határos községek voltak, s a megszállás első idejéből származnak, kedvező alkalmat nyújtva a leteleplő magyaroknak egyaránt földművelésre, baromtenyésztésre és vadászatra. Zoborhegy erdeje nem képez oly rengeteget, hogy benne a keresztül-kasul vadászó vagy legeltető pogány magyarok előtt keresztény remetek rejtvé maradhattak volna, amint nem is tehető fel, hogy a pogány magyarok részéről kegyeletes bánásmódban részesültek volna.

De keresztény remetek a magyarok megtérése előtt nem is élhettek volna meg a Zoboron; nem délszaki vidék ez mindennemű vad gyümölcsessel, mely télen-nyáron táplálásukra szolgálhatott volna: a pogány magyarokról pedig alig tehető fel, hogy irtalomból ellátták volna őket eledellel. A néphagyomány egy kisszerű barlangot tett sz. Szórád barlangjának; de megjegyzendő, hogy életrajzában remetéskedéséről a barlangban említés nem tétetik, s vezeklő élete tanítványai, sz. Benedeknek előadása alapján egészen másképp van feltüntetve. Az ima idejét leszámítva, soha sem zúnt meg dolgozni. Éjjelre megvonult egy fatörzsre, melyet sövénynyel körített; a sövénybe az elálmosodás távoltartására minden oldalon hegyezett nádatkat szűrt be, feje körében faabroncsot, mintegy koronát alkalmazott négy kövel, hogy bármely oldalra hajlanék álmos teste, azonnal imára ébresztessék.² Ne feledjük emellett, hogy mint a kolostor szerzetes tagjának, a kolostorban volt rendes lakása. Hasonló ideiglenes remetéskedésnek sok példáját találjuk feljegyezve azon korbeli szerzetesekről, kik meghatározott kolostorhoz tartozva, az apátok engedelmével egy időre magányba vonultak vissza remetéskedni.³

Sz. András (Szórád) beköltözése idejében sz. Ipoly apátsága a Zoboron már létezett; sz. András remetéskedése csak korlátolt értelemben vehető, más remetéről a Zoboron nem emlékezik a történelem: elejtendő ennél fogva a felmerült és történelmi téren kifejezésre talált gondolat, mintha szétszórtan élő keresztény remetek közös életre való egyesülése folytán létesült volna a zoborhegyi kolostor és apátság, s épen azért el nem fogadható a feltevés, mely szerint az összegyülekezett remetéről s az ily módon megalapított kolostortól nyerte volna a hegy „Zobor” nevét, a szláv nyelvben „Zobor”, „Zbor” annyit jelentvén, mint gyülekezet, minélfogva az oroszoknál állítólag a kolostort jelenleg is „Szobor”-nak, vagy „Zobor”-nak nevezik.

Mert azonkívül, hogy olyan keresztény remetéről a hegyen nem tud a történelem, s mint fentebb jeleztem, a helyzet és viszonyok a honfoglalás utáni időben olyanok tartózkodását a nem is nagyon kiterjedt hegységben kizárják, de nem is lehet felténni, hogy Gejza vezér, vagy sz. István korában a magyar lakosság a szláv nyelvhez folyamodott volna szóért a gyülekezet elnevezésére.

A gondolat sz. Ipoly kolostorának eredetét összegyülekezett remetektől származtatni azért merült fel, hogy ily uton a Zobor név nyerjen magyarazatot. Béla király névtelen jegyzője, Anonymus, a Nyitra melletti hegy nevét Zobor morvaszláv vezértől származtatja, kit a győztes honfoglaló magyarok azon a hegyen felakasztottak. Ezt az újabb történészek mesészerűnek találván, a hegy nevét a fent előadott nem kevésbé mesészerű módon, nem létezett remetek összegyülekezéséből akarták megfejteni, mi némileg feltételezi számos szláv létezését Nyitrán Gejza vezér, vagy

¹ Régóta dülő Darázs és Szalakusz közt, az erdőhöz simuló, ahol most Jókó püspökségi major van.

² Sz. Mór i. h.

³ L. Sz. Romuald, querfurti Bruno sat. életrajzait.

sz. István alatt, kik a szláv „zbor”-ból származtatott nevet, a magyarság közt is közkeletűvé tehettek volna.

Valjon ilyen volt-e a helyzet az időben Nyitrán? E kérdésre határozott nem-mel kell felelnünk. Béla király névtelen jegyzőjének előadását a honfoglalásról különbözőképen ítéljük meg a történészek, abban azonban megegyeznek, hogy régi nemzeti hagyományokra támaszkodott, melyeket — sok történész véleménye szerint — nem egyszer a saját korabeli viszonyokhoz alkalmazott. Nyitra meghódításánál sejteti, hogy korában az élő hagyomány még nagy és tartós küzdelmekről tudott, melyek Nyitra birtokáért vívottak. A mi alig fordul elő más népek meghódításánál, Nyitraért a kemény harcok napokra terjeszti ki.

Másutt rendszeresen meglegszik annak megemlékezésével, hogy a meghódított fiai túsokul vitték el Árpádnak, a Vág felé eső földről itt is ugyanazt mondja; de tovább átalán mondja: „és azon föld minden hűtlenség vasra verve magokkal vivék”, és ismét: „S Árpád vezér nemeseinek tanácsára és kérésére, a Nyitra vidékéről hozott hűtlenségek, előbb tőlük esküt vévén, különböző helyeken földeket ajándékozott, nehogy valaha még hűtlenebbekké lévén, haza térve, a nyitrai széleken lakó hiveinek ártsanak.” A névtelen jegyző szerint a morva-szlávok, vagy használt szólama szerint, a szlávok és csehek egy része elhullott a harcban, más része bizonyosan elmenekült, a többi fogságba ejtetvén, megbízhatatlannak tartatott, vagy tapasztaltatott a fontos véghelyen, s azért az ország oly vidékeire szétszórtan telepített, ahol érintkezésbe nem léphetvén a Morva vidékére kiszorított fajrokonakkal a magyarság ártalmára nem lehettek.

A figyelmes olvasó a névtelen jegyző ezen előadásából azt a benyomást nyeri, hogy magyarazatát akarja adni azon jelenségnek, hogy dacára az egykori hatalmas morva-szláv fejedelemségnek, melynek egyik főerőssége Nyitra volt, mégis az ő idejében a nyitrai széleken kizárólag Árpád hivei, magyarok laktak. Ezt különben megerősítik az azon időből fenmaradt okmányok is; változás más okok mellett, főképen a magyar-emésztő háborúk, különösen a beharcok által állott be, melyekben Nyitrának és vidékének mindenkor nagy, sokszor vézes szerepe volt.

(Folyt. köv.)

Fűszer- és lisztkereskedés megnyitása.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 1. sz. alatt folyó évi szeptember hó 1-én

Fűszer- és Lisztkereskedést

nyitottam. — Azon alázatos kérelemmel fordulok a n. é. közönséghez, miszerint becses megrendeléseivel engem megtisztelni sziveskedjék. Főtörekvésem az leendő, hogy a n. é. közönség bizalmát úgy olcsó árak, mint pontos kiszolgálás által teljesen kiérdemeljem.

Kívánatra az árut házhoz is szállítom és mindent elkövetek, hogy a n. é. közönség illetve tisztelt vevőim minden óhaját tehetségem szerint legjobban teljesítsem.

Maradtam alázatos tisztelettel

Stefkovits József.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1900. augusztus 1-től.

Galántha-Zsolna és vissza.

Allomás				Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.			
Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	ind.	Galántha	érk.	2 27	12.00	6.30	
	10.20	2.30	3 00	"	Gány	ind.	2 15	11.50		
	"	2 41	3 09	érk.	Szered	"	2 03	11.39	6.14	
	10.34	2 51	3 17	ind.	Szered	érk.	1 58	11.36	6 12	
	10.35	2 56	3 19	"	Súr	"	"	11.29	"	
	"	3 03	"	"	Szilád-Zéle	"	1 43	11.20	"	
	"	3 13	3 32	érk.	Lipótvár	ind.	1 30	11.07	5.53	
	10.52	3 26	3 42	ind.	Lipótvár	érk.	1 04	10.42	5.43	8 40
8 20	11.02	3 41	4 01	"	Nagy-Kosztolány	"	12 23	10.26	"	8 25
8 37	"	3 56	4 14	"	Drahóc	"	"	10.18	"	8 15
8 46	"	4 03	"	"	Pöstyén	"	12 39	10.08	5.24	8 06
8 59	11 24	4 20	4 45	"	Brunóc	"	12 22	9.47	"	7 45
9 17	"	4 39	5 00	"	Vág-Ujhely	"	12 11	9.32	5.02	7 30
9 36	11 44	5 03	5 13	"	Bohuszlavice	"	12 00	9.09	"	7 18
9 45	"	5 14	5 22	"	Melcsic	"	11 52	8 57	4.48	7 03
9 55	11 57	5 25	5 31	"	Trencsén-Isztebnik	"	11 35	8 33	"	6 29
10 13	"	5 47	5 48	"	Trencsén	"	11 30	8 26	4 35	6 23
10 21	12 14	5 55	5 53	érk.	Tepla-Trencsén-Teplic	ind.	11 17	8 10	4 20	6 09
10 34	12 23	6 08	6 05	ind.	Tepla-Trencsén-Teplic	érk.	11 08	7 30	4 19	5 52
10 43	12 30	6 32	6 14	"	Dubnic	"	11 00	7 22	"	5 44
10 53	"	6 41	6 23	"	Illava	"	10 50	7 12	4 08	5 33
11 05	12 44	6 52	6 36	"	Lédec	"	10 40	7 02	"	5 22
11 16	"	7 02	6 47	"	Bellus	"	10 34	6 56	"	5 15
11 23	"	7 09	6 55	"	Puchó-Kocskóc	"	10 21	6 44	3 31	5 00
11 39	1 01	7 22	7 10	"	Vág-Besztérce	"	10 02	6 27	3 58	4 41
11 59	1 15	7 41	7 30	"	Nagy-Bittse-Predmér	"	9 40	5 59	3 21	4 14
12 26	1 32	8 07	7 56	"	Hricsó	"	9 27	5 45	"	3 57
12 42	"	8 22	8 11	érk.	Zsolna	ind.	9 10	5 28	2 58	3 38
1 00	1 55	8 39	8 28							

Tótmegyer-Privigye-Bajmóc és vissza.

Allomás				Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.			
Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	ind.	Tót-Megyer	ind.	9 22	3 28	6 56	10 44
4 15	11 55	4 10	7 20	"	Annamajor	"	9 12	3 18	6 45	10 34
4 26	12 06	4 21	7 31	érk.	Nagy-Surány	ind.	9 02	3 08	6 34	10 24
4 37	12 17	4 32	7 42	ind.	Nagy-Surány	"	8 52	2 58	6 22	10 14
4 43	12 27	4 37	7 50	"	Ondrohó	"	8 41	2 47	6 11	10 03
4 56	12 39	4 48	8 02	"	Konjáth	"	8 32	2 37	6 02	9 53
5 08	12 51	5 00	8 14	"	Nyitra-Ivanka	"	8 02	2 07	5 32	9 23
5 40	1 23	5 33	8 47	érk.	Nyitra	ind.	7 44	1 49	5 10	9 05
5 57	1 40	5 50	9 04	ind.	Nyitra	érk.	7 39	"	4 30	8 55
6 02	1 45	5 55	"	érk.	Úzbégh	ind.	7 19	"	4 10	8 35
6 22	2 05	6 15	"	ind.	Úzbégh	érk.	7 18	"	4 00	8 34
6 23	2 07	6 16	"	"	Vicsáp-Apáti	"	6 59	"	3 40	8 15
6 41	2 25	6 34	"	"	Szomorfalu	"	6 53	"	3 33	8 09
6 51	2 35	6 44	"	"	Nyitra-Ludány	"	6 30	"	3 07	7 46
7 13	3 02	7 07	"	"	Nagy-Tapolcsány	"	6 12	"	2 44	7 27
7 37	3 25	7 30	"	"	Bossány	"	5 49	"	2 22	7 04
7 54	3 42	7 47	"	"	Nyitra-Zsámbokrét	"	5 33	"	2 06	6 49
8 11	3 58	8 04	"	"	Kis-Bélic	"	5 24	"	1 57	6 40
8 20	4 07	8 13	"	érk.	Nagy-Bélic	ind.	5 20	"	1 53	6 36
8 24	4 11	8 17	"	ind.	Nagy-Bélic	érk.	5 16	1 38	"	6 21
8 34	"	8 22	"	"	Simony	"	5 06	1 27	"	6 12
8 45	"	8 33	"	"	Nagy-Ugróc	"	4 59	1 18	"	6 05
8 55	"	8 41	"	"	Oszlány	"	4 43	12 55	"	5 53
9 06	"	8 52	"	"	Nyitraszeg	"	4 40	12 44	"	5 45
9 15	"	9 01	"	"	Nemes-Kosztolány	"	4 29	12 29	"	5 34
9 32	"	9 17	"	"	Nyitra-Novák	"	4 14	12 06	"	5 19
9 45	"	9 30	"	"	Koós	"	4 02	11 49	"	5 07
9 58	"	9 43	"	érk.	Privigye-Bajmóc	ind.	3 50	11 35	"	4 55
10 10	"	9 55	"							

Nyitra-Lipótvár és vissza.

Sz. v.	Sz. v.	Vegy. v.	Allomás	Sz. v.	Vegy. v.	Vegy. v.
6 30	9 50	3 44	ind. Nyitra	9 35	1 30	7 55
6 44	10 04	4 04	érk. Úzbégh	9 22	1 10	7 35
6 46	10 05	4 07	ind. Úzbégh	9 20	1 06	7 30
7 02	10 21	4 29	" Elecske	9 06	12 46	7 10
7 17	10 34	4 47	" Récsény	8 58	12 31	6 55
7 36	10 49	5 11	" Galgócs	8 35	12 00	6 22
7 44	10 57	5 22	érk. Lipótvár	8 25	11 40	6 00

Nagyszombat-Kutti és vissza.

V. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	Allomás	Sz. v.	V. v.	V. v.	V. v.
	5 12	12 25	8 05	ind. Nagyszombat	4 42	9 47	4 30	
	5 32	12 51	8 30	" Bogdány-Selpóc	4 24	9 26	4 09	
	5 47	1 13	8 52	" Bélaház	4 11	9 09	3 53	
	6 11	1 42	9 21	" Nádas-Szomolány	3 56	8 48	3 31	
	6 44	2 21	10 00	érk. Nyitra-Jablonic	3 15	7 59	2 42	
3 55	6 48	2 41	"	ind. Nyitra-Jablonic	"	7 49	2 28	10 05
4 27	7 14	3 23	"	" Szenic	"	7 25	2 04	9 41
4 42	7 27	3 38	"	" Királmajor	"	6 58	1 34	9 16
4 57	7 41	3 56	"	" Bur-Szt.-Miklós	"	6 39	1 17	8 57
5 10	7 54	4 20	"	" Mária-Sasvár	"	6 21	1 00	8 41
5 30	8 10	4 40	érk. Kutti	ind.	5 50	12 25		8 15

A vonalal aláhuzott számok az éjjeli időt jelentik.

Legfinomabb hegyi ojtvány-

Csemege-Szőlőt,

francia faj, igen édes és szagos,

5 kilós kosarakban

gondosan csomagolva, minden

posta és vasuti állomásra

mérsékelt áron szállítok,

valamint 2-10

üres szőlő-kosarak

is nálam beszerezhetők.

PÉCS EDE,

fűszer-, csemege-, bor- és ásvány-

víz-kereskedő

NYITRÁN.

514/1900. bv. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. járásbíróság 1900. évi V. I. 331. számú végzése következtében Odelga bécsi cég javára **Gasparik István** nyitrai kereskedő ellen 161 kor. 28 fil. s jár. erejéig 1900. évi június hó 5-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 980 koronára becsült bolti cikkekkel álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nyitrai kir. járásbíróság 331. 2. végzése folytán 161 kor. 28 fil. tőkekövetelés, ennek 1899. évi január hó 8. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 40 kor. 80 fillben bíróság már megállapított költségei erejéig **Nyitra** leendő eszközlésére **1900. évi szeptember hó 14. napjának délutáni 3 óra** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében keszpenzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Nyitra, 1900. évi szeptember hó 3-án.

(P. H.)

Vályi Lajos,

kir. bírósági végrehajtó.

Ziska J.

Rostély György utóda

ajánl 4-6.

gabona-minőségi-, tized- és század-hid-mérlegeket.

A budapesti árú- és érték-tőzsde szállítója.

Iroda és raktár:

Budapest, VI. Eötvös-utca 29. sz.

Alapított 1872-ben.

Javítások pontosan.

Árjegyzék bérmentve.

Budapest látogatóinak leginkább ajánlva!

„FRIDA“ fényirda

BUDAPEST, 4-5.

VI. Nagymező-utca 28. földszint.

Kitünő fényképek olcsó árak mellett.

Felvételek minden időjárásnál és egész vasár- és ünnepnapon át.

Nagyításig még életnagyságon túl is minden régi fénykép után 10 koronától 100 koronáig.

Elsőrangú bankok és intézetek, világraszóló találmányunk ismerete óta, kizárólag az

Aita-Duplikatort

használgák. Felülmúl minden eddig létezőt. Miután vastag folyású vegyi tintára nincsen szükség, **sokszorosítja** a közönséges tintát, másoló írónt és írógépirást. A masza nem lesz fözve és **különböző kéziratokat lehet egymásután lemásolni. Egyetlen készülék sem olyan olcsó használatban.** Nem romlik sem melegben, sem hidegben. **Előkelő referenciák és számtalan elismerő levél. Prospektusok ingyen. Próbamasza** postadoboz nagyságban 2 írt. Szétküldés utánvétellel. Kizárólagos elárúsító:

Amerikan & International Trading Association
Budapest, Nádor-utca 16.

Amerikai újdonságok és különlegességek közvetlen behozatala.

Az „AITA-IRÓGÉP“

I. rendű gyártmány, hasonló „Hammond“-rendű szerhez. 250 korona. 2-3.

Pályázati hirdetemény.

A nyitra-sárfői r. k. leányiskolánál a

tanítónői állomás

megüresedett és az állás **f. évi szeptember hó 25-ére** kitűzött pályázattal fog betölteni. Pályázók a magyar, német és tót nyelvben jártasok legyenek és tanítói oklevéllel bírjanak. A női kézimunkákban tanítani köteles a tanítónő a lánykákat.

Évi fizetése: 600 korona, 16 úrméter tűzifa és kis házikert élvezése. Lakása: 2 butorított szoba, van konyhája, élés- és fakamrája.

A személyes megjelenés a választási napon ajánlatos. A pályázók okleveleiket és bizonyítványukat az iskolaszékhez nyujtsák be.

Nyitra-Sárfőn, u. p. Radosna, 1900. évi szeptember hó 3-án.

Pisztli Károly, plébános.

Friedenstein-féle Kereskedelmi iroda

BUDAPEST,

VII. Damjanich-u. 33. 10-12.

megszerzi legelső külföldi cégek **képviseletét** és ajánl alkalmas **képviselőket.** Megbízható **információk** cégek és magánosok felett. Kétes és avult **követelések behajtása. Kutatások.**

Bővebbet 10 fillér beküldése ellenében portómentesen.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas-kálit,

kénsavas-ammont,

KOVASAVAS-KÁLIT,

(dohánytrágyázásra)

KÉNPORT, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

RÉZGÁLICOT, 98—99%

legolesóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.